

1921

21/11 22: 1. Beh. af F. t. Finanslov f. 1923—24.

1922

Forstærkninger, men heldigvis ligger Situationen saaledes, at Landmandsbanken ikke har haft Brug for yderligere Midler og derfor slet ikke benytter denne Kredit.“ Nogle Dage forinden skrev Medlem af Nationalbankens Repræsentantskab Hr. Thalbitzer i „Finanstidende“: „Selv om Landmandsbanken ogsaa i Oktober har mistet et ikke ubetydeligt Beløb af sine Indlaan, synes vi dog, at Resultatet alt i alt var rimeligt. Med den Statsgaranti for Nationalbankens Laan til Banken, som er givet, og hvis Forstaaelse med Urette er blevet fortolket som kun gældende en kort Overgangstid, burde enhver Tvivl om Bankens Soliditet være overflødig“.

Forfatningsretlig set kan der efter min Mening vistnok med Føje rejses Spørgsmaal, om Rigsdagsudvalget ikke i sig selv er grundlovsstridigt, og reelt set forekommer det mig, at hvis Udvalget, som Kammeradvokaten paastaar, har tilsagt Nationalbanken en ubegrænset Garanti for Laanene til Landmandsbanken, har det overskredet den Kompetence, som ifølge Statsministerens Erklæring i September her i Tinget maatte være en Forudsætning for Rigsdagens Vedtagelse af Garantien. Den højtærede Minister fastslog jo — jeg citerer ordret — at „Finansministeren og Rigsdagen til enhver Tid skal være i Stand til at sige Stop og ogsaa i Stand til ved Forhandling med Nationalbanken at faa lagt visse Grundregler og Grundlinier for den fælles Optræden i denne Sag“. Men den ubegrænsede Garanti, som Kammeradvokaten siger, der nu er tilsagt Nationalbanken, er ikke vedtaget af Rigsdagen og kan derfor heller ikke være den fastlagte Grundregel, forekommer det mig. Det er klart, at Rigsdagsudvalget ikke kan binde Bevillingsmagten paa en saadan Maade. Rigsdagen kan ikke grundlovmæssigt og har heller ikke villet bemyndige et Udvalg til at udøve en ubegrænset Bevillingsvirksomhed, end ikke i et enkelt Anliggende som dette.

En nærmere Drøftelse af Garantiers Art og Omfang er naturligvis ikke mulig, førend Undersøgelseskommissionen har sluttet sit Arbejde, og forinden en klar og udtømmende Statusopgørelse fra Landmandsbanken er til Stede. Men jeg vil henstille til den højtærede Regering, om ikke det vilde være rimeligt og billigt at vise Rigsdagen, der

paa Skatteborgernes Vegne og med Ansvar overfor dem staar inde for Garantien, det Hensyn samtidig med Bankens Maanedsopgørelse at give den en nærmere Information og Redegørelse for Bankens Stilling og for dens vigtigste Poster og Engagementer, saaledes at Rigsdagen stadig er i Stand til at have et Overblik over Bankens Forhold og forretningsmæssige Udvikling. En saadan kommenterende Redegørelse fra Finansministeriet behøvede naturligvis ikke at være offentlig tilgængelig, dens Maal skulde blot være i Betragtning af hidtil gjorte Erfaringer at værne den statsgaranterende Rigsdag mod nye bankmæssige Overraskelser og nye parlamentariske Overrumplinger.

Ved Siden af denne Henstilling vilde jeg gerne have Lov at spørge Justitsministeren, hvilke Undersøgelseskommissionens Beføjelser i Virkeligheden er. Loven siger jo kun, at den har til Opgave at undersøge Bankens og dermed i Forbindelse staaende Forhold samt Aarsagerne til Bankens nuværende Tilstand. Betyder dette, at Kommissionen skal opgøre Landmandsbankens Status, eller betyder det blot, at den ved sit Arbejde skal bistaa Landmandsbankens Ledelse med at opføre en korrekt og paa-lidelig Status, der til sin Tid vil blive offentliggjort af Bankledelsen? At undersøge Aarsagerne til Bankens Tilstand vil, foruden at undersøge Forhold, der har Betydning for den kommende Statusopgørelse, endvidere sige at undersøge Spørgsmaalet om Skyld, det vil sige Strafansvar og Erstatningsansvar. Men dette Ansvar kan ikke fastslaaes af Kommissionen som Undersøgelseskommission, som Enquêtekommission, men kun i dens Egenskab af Undersøgelsesdomstol, Undersøgelsesret.

Er Forholdet da det, at Kommissionen selv konstituerer sig som Domstol, naar den mener, der kan rejses Straf- eller Erstatningsansvar, eller skal den sættes som Domstol, som Undersøgelsesret af Justitsministeren? Hvornaar skal denne Forvandling til Domstol finde Sted, og hvorfor er Kommissionen ikke straks blevet nedsat som Domstol? Hvilken retslig Betydning har dens Undersøgelser, og i hvilken Grad kan og skal den som Domstol bygge paa disse? Er Forholdet det, at Kommissionens Afhøringer har Retskraft som Vidneforklaringer for Kommissionsdomstolen? Hvor-